



ADVIES

ONDERWIJSDECREET XXXVI

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Voorontwerp van decreet over het Onderwijs XXXVI
Adviesvrager	Zuhal Demir - Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Ontvangst adviesvraag	22 december 2025
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)
Goedkeuring raad	26 januari 2026
Contactpersoon	Mieke Valcke mvalcke@serv.be

Mevrouw Zuhail DEMIR
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Seven
Koning Albert II-Laan 7
B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Advies Onderwijsdecreet XXXVI

Mevrouw de minister

DE SERV heeft uw adviesvraag bij het voorontwerp van Onderwijsdecreet XXXVI goed ontvangen en maakt u hierbij zijn advies over. Het Onderwijsdecreet XXXVI bevat heel wat maatregelen over personeel, daarover brengt de SERV geen advies uit. De SERV gaat wel in op een beperkt aantal maatregelen: bijlessen, middelen praktijkonderwijs, zij-instroom, micro-credentials, internationaal karakter hoger onderwijs en de pioniersscholen.

Rem op toeleiding naar schaduwonderwijs

Onderwijsdecreet XXXVI voorziet extra beperkingen voor scholen voor de doorverwijzing van leerlingen naar betalende bijlessen (art. 57, 75 en 184). De Vlaamse Regering wil hiermee benadrukken dat het de onderwijskundige opdracht is van de scholen om er voor te zorgen dat leerlingen de leerplandoelen behalen.

In een eerder advies deelde de SERV al zijn bezorgdheid over het 'schaduwonderwijs'¹. Het is uiteraard belangrijk dat leerachterstand, bv. door een tekort aan leraren voor bepaalde vakken, vermeden wordt. Zo niet, is het begrijpelijk dat ouders op zoek gaan naar andere oplossingen, zoals betalende bijlessen.

Gerichte inzet van extra werkmiddelen praktijkgerichte opleidingen

De Vlaamse Regering voorziet vanaf schooljaar 2026-2027 jaarlijks €55 miljoen extra middelen voor scholen voor praktijkgerichte opleidingen, om de kost voor leerlingen te verlagen. Het Onderwijsdecreet XXXVI schrapt de verwijzing naar de knelpuntberoepen in de Codex Secundair Onderwijs en breidt deze bijkomende financiering uit naar scholen met technisch, beroeps- of

¹ Advies 'De (re)organisatie van het schooljaar', SERV, 2022 <https://www.serv.be/node/14478>

kunstonderwijs (art. 79). Het decreet legt de criteria vast op basis waarvan een afweging wordt gemaakt: de kostprijs, de doorstroomkansen naar de arbeidsmarkt of het hoger onderwijs en de maatschappelijke waardering. De Vlaamse Regering zal via een Besluit de lijst van opleidingen die in aanmerking komen, opmaken.

De SERV staat achter de toekenning van extra werkingsmiddelen voor dure praktijkgerichte opleidingen. Deze tegemoetkoming aan scholen moet voor de SERV wel effectief de kost verlagen voor leerlingen, zodat zij niet moeten afzien van de arbeidsmarktrelevante opleiding van hun keuze omwille van de kost ervan. **Wat de opmaak van de lijst met praktijkgerichte opleidingen betreft**, vraagt de SERV:

- een doelgerichte inzet van de extra middelen, zodat deze het verschil maken tot op het niveau van de leerlingen;
- duidelijkheid over hoe 'maatschappelijke waardering' bepaald zal worden en hoe dat criterium zal aangewend worden;
- het advies in te winnen van arbeidsmarktpartners.

De SERV kijkt ook uit naar de resultaten van het onderzoek *'Kostenbeheersing in het bso, tso en kso'* dat liep in het najaar van 2025². Dat onderzoek richt zich op de kosten m.b.t. persoonlijke beschermingsmiddelen en werkkledij, arbeidsmiddelen en verbruiksmaterialen.

Zij - instroom in de zorg ondersteunen

Art. 97 van Onderwijsdecreet XXXVI zorgt er voor dat de diploma's secundair onderwijs die worden uitgereikt door een centrum voor volwassenenonderwijs ook toegang geven tot de graduaatsopleiding Basisverpleegkunde. De namen van de studiebewijzen wijzigden immers t.g.v. de modernisering in OK3 en OK4, maar die wijziging was nog niet van toepassing in het volwassenenonderwijs.

De SERV haalt dit toch even aan als een positieve en belangrijke maatregel. Dat ook een diploma van het secundair volwassenenonderwijs toegang blijft verlenen tot de graduaatsopleiding Basisverpleegkunde is **gunstig in het kader van de zij - instroom in een beroep** dat veel openstaande vacatures kent.

² <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/project/2602>

Micro-credentials als opportuniteit voor levenslang leren

Het hoger onderwijs maakte, in de context van een werkgroep Levenslang Leren, een afsprakenkader op voor micro-credentials³. Onderwijsdecreet XXXVI neemt de definiëring van micro-credentials daarin over in de Codex Hoger Onderwijs (art. 125): *micro-credentials zijn een bewijs van leerresultaat behaald na een klein leervolume (tussen 0,5 en 59 studiepunten).*

De SERV stelde in zijn advies *'Een leven lang student. Hoe leren in het hoger onderwijs tijdens de loopbaan aantrekkelijker maken'* dat het steeds belangrijker wordt dat het hoger onderwijs toegankelijk is voor personen die zich willen bij- en omscholen⁴. Micro-credentials zijn voor de SERV daartoe een opportuniteit.

De SERV staat dan ook positief tegenover een Vlaanderenbreed kader voor de invoering van micro-credentials in de hogescholen en de universiteiten. De SERV vraagt:

- dat er ook gewerkt wordt aan de afstemming met het aanbod van andere vormings- en opleidingsverstrekkers aan kleine leervolumes en hoe die gecertificeerd kunnen worden via micro-credentials, mits kwaliteitsborging;
- dat er voor de kwaliteitsborging afstemming is en aansluiting wordt gezocht met het Geïntegreerd Kwaliteitszorgkader (GKK);
- dat micro-credentials ontsloten worden via de LED-databank.

Internationaal karakter Vlaamse hoger onderwijs daalt

Onderwijsdecreet XXXVI voorziet dat als er geen Nederlands equivalent van een Engelstalige opleiding meer wordt ingericht, ook de Engelstalige opleiding moet worden afgebouwd (art. 132). Deze maatregel maakt de maatregel sluitend die genomen werd in Onderwijsdecreet XXXV dat de mogelijkheid tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde⁵ in het hoger onderwijs schrapte.

De SERV gaat niet akkoord met deze maatregelen waardoor Vlaanderen internationaal talent en internationale uitstraling verliest. Binnen de OESO blijft de internationale studentenmobiliteit in het hoger onderwijs

³ Zie ook nota *'Vlaanderen leert!'*, actie 29 *'Ontwikkelen van een strategie voor micro-credentials in het Hoger Onderwijs'*

⁴ Advies over levenslang leren in het hoger onderwijs, SERV, 2021, pag. 39
<https://www.serv.be/node/14591>

⁵ Equivalentievoorwaarde: voor elke Engelstalige opleiding moet er een Nederlandstalig equivalent zijn.

toenemen. Sommige landen kenden tussen '18 en '23 een aanzienlijke groei van het aandeel internationale studenten (van 6% gemiddeld naar 7,4%). België scoort met 10,4% daarboven maar is een van de weinige landen waar in de voorbije vijf jaar geen toename te zien was.⁶

Voor ondernemingen en sectoren is in een krappe arbeidsmarkt het aantrekken van internationaal (academisch) talent cruciaal. **De internationale uitstraling van het Vlaamse hoger onderwijs moet voor de SERV ondersteund worden dankzij een pragmatische en toekomstgerichte toepassing van de taalregeling en een evenwichtig anderstalig aanbod.**

Oproep pioniersscholen voorafname uitkomst Staten-Generaal 'Scholen voor iedereen'

Onderwijsdecreet XXXVI voorziet dat de Vlaamse Regering middelen kan toekennen, na een oproep, aan 'Tijdelijke projecten Pionierscholen' en aan een consortium dat de pioniersscholen moet ondersteunen (art.152-153). Dit kadert in de visie en het traject '*Scholen voor iedereen*' dat moet leiden tot meer inclusief onderwijs in 2040. Het ontwerp van decreet voorziet minimale criteria voor de selectie van scholen en voor het consortium.

Voor de SERV is het **werken met proeftuinen een goede beleidskeuze**. Het is de aangewezen manier om te leren vanuit de praktijk en om een visie en een plan te toetsen aan de realiteit in en de haalbaarheid voor scholen. Momenteel loopt echter nog de Staten-Generaal en zijn ook de strategische adviesraden om advies gevraagd over de consultatienota '*Scholen voor iedereen*'. De criteria die worden voorgesteld zijn voor de SERV m.a.w. mogelijks **een voorafname op wat uit de consultatie en de adviezen kan komen**.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Frank Beckx
voorzitter

⁶ 'Education at a glance 2025: Belgium', OESO